

НАРЪЧНИК (МЕТОДИЧЕСКО РЪКОВОДСТВО) ЗА РАЗПОЗНАВАНЕ И ПРЕОДОЛЯВАНЕ НА НАСИЛИЕТО

изготвен по проект "Партньорство с кауза",
реализиран с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2014-2021

гр. Русе, февруари 2023 г.

Проект BGJUSTICE-4.002-0001 „Партньорство с кауза“ се реализира от Сдружение „Център Динамика“ - Русе в партньорство с Клуб „Отворено общество“ - Русе и Областна администрация - Русе с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2014-2021.

СЪДЪРЖАНИЕ

I. Моите права

- Кои са моите основни права?
- Какво се случва, ако някой наруши правата ми?

II. Домашно насилие

- Какво представлява домашното насилие?

III. Насилие основано на пола

- Какво представлява насилието основано на пола?
- Как изглежда насилието основано на пола?

IV. Как да разпозная насилието?

V. Как да реагирам в случай на насилие?

- Кои са първите мерки, които да предприема?
- На кого да се обадя и кого да информирам за случай на насилие?
- Какво се случва след като съм споделил за случай на домашно насилие?

VI. Как съдът може да помогне в случай на домашно насилие?

- Как протича съдебното дело?
- Какви мерки за защита може да наложи съда?

VII. Кои места са сигурни?

- Как да разпозная дали едно място е сигурно?
- Кои сигурни места разпознавам?

VIII. Какво да предприема ако съм свидетел или ми е известно за осъществено насилие, основано на пола?

IX. Насилието е и дискриминация

I. Моите права

- Кои са моите основни права?

На всеки човек се полагат правото на живот, на образование, на здравни грижи, правото да живее в спокойна и сигурна среда, без да бъде упражнявано насилие над волята или личността му, равенство, както и много други, които е важно да се познават. Всеки е длъжен да спазва правата на околните без да ги нарушава.

- Какво се случва, ако някой наруши правата ми?

Когато някой наруши моите права, трябва да потърся помощ. Такава помощ може да ми предостави държавата като предприема мерки за закрила. Държавата, също така, налага санкция на извършителя на насилие (напр. забрана той да контактува с жертвата/детето, глоба, дори затвор – ако е причинил тежка форма на насилие). Повече за всичко това ще научите по-долу.

II. Домашното насилие

- Какво представлява домашното насилие?

Думата „насилие“ идва от „на сила“, т.е. правенето на нещо против волята. Домашното насилие е налице когато някой от моето семейство, от близките, с които живея под един покрив или се виждам редовно (баща, майка, съпруг, съпруга, брат, сестра, баба, дядо, братовчед, настойник, съквартирант), ми причинява някаква форма на насилие – физическо, психическо, емоционално, сексуално.

Ако насилието се случва пред очите на дете, се счита, че то също е подложено на домашно насилие.

Важно е да се знае, че макар домашно насилие да се случва в много семейства в цялата страна и по целия свят, то не бива да се счита за нещо нормално. Не е състояние, което аз и моите близки трябва да понасяме. Извиненията и големите обещания няма да прекратят насилието. Напротив, има ли случаи на домашно насилие въкъщи, веднага трябва да потърся помощ и закрила.

Също така, домашното насилие не е нещо, от което да се срамувам. То се случва на много хора навсякъде около мен. От домашно насилие са страдали и много известни личности – напр. Риана, Кристина Агилера, Джоан Роулинг.

Примери за домашно насилие:

- Когато някой от семейството ми ме принуждава да встъпя в брак с другия;
- Когато някой от семейството ми ме удари;
- Когато някой от семейството ми ме обижда;
- Когато някой от семейството ми ме лишава от парите, които получавам;
- Когато някой от семейството ми не ме пуска да излизам от къщи.

III. Насилие основано на пола

Какво представлява насилието, основано на пола?

Насилие, основано на пола, е всяко действие, причиняващо физическо, сексуално, емоционално или психическо страдание или икономическа вреда, насочен срещу някого, поради неговия пол, полова идентичност или полого изразяване, или което засяга лица от определен пол в пъти повече, отколкото засяга лица от противоположния пол. Насилието, основано на пола, се разглежда като форма на дискриминация (създаване на неравенство) и нарушение на основните свободи. Насилието основано на пола се дължи главно на неравнопоставеността между половете от една страна и злоупотребата с власт и социално положение от друга страна. Насилие основано на пола е налице най-често, когато мъж използва насилие срещу жена, защото тя е от женски пол като това е предпоставката тя да бъде възприемана като по-слаба и беззащитна.

Всеки може да стане жертва на насилие основано на пола, включително мъжете, хората с различна сексуална ориентация, нестандартна форма на себеизразяване. Причините за насилието основано на пола са най-разнородни, като част от тях могат да бъдат желание за контрол, наказване, подчинение на жертвата и е възможно да доведат до последици като нежелан ранен или принудителен брак, домашно насилие, трафик, проституция и други. Общественото мнение често онеправдава насилниците, затова е важно да се обърне внимание на този световно разпространен обществен проблем. За жалост няма гаранция, че няма да станем свидетел или жертва на насилие основано на пола. То е широко разпространено най-вече в работна среда, където уменията и компетентността на жените биват често подценявани и настъпва психическо насилие като резултат.

Как изглежда насилието основано на пола?

Насилието основано на пола може да включва една или повече форми на насилие – физическо, психическо, сексуално, имуществено.

- **Сексуално насилие** основано на пола е всяко извършено сексуално действие или опит за извършване на такова против някого, който не може или не иска да даде съгласие за случващото се. За сексуален тормоз се счита също докосване на (интимни) части от тялото на друг без позволение му, сексуални намеци и забележки, които предизвикват дискомфорт и смущение спрямо онзи, срещу когото са насочени, изнасилване, блудство, сексуална експлоатация – участие в сексуални дейности поради заплахи от някого с контрол и власт, най-често срещу предоставяне на храна, пари, стоки или друго.

- **Физическо насилие** има тогава, когато се причинява телесна болка и страдание. То се проявява под формата на шамари, блъскане, удряне, ритане, хапане, душене, сграбчване на жертвата за косата, използване на оръжия срещу жертвата. Най-често се среща сред партньорски двойки, но е възможно да се прояви и между непознати.
- **Психическо насилие** е налице когато се изразяват обиди към личността, способностите, външния вид, образованието, произхода, семейството на жертвата; заплахи срещу личността, децата, родителите, близките на жертвата с насилие, заплахи за убийство, заплахи за изгонване от дома, унижаване на жертвата, в това число и проявленията на Кибер тормоз например обиди, заплахи, нараняващи, унижаващи, злонамерени коментари, съобщения, публикации, реакции, снимки, колажи, видеа, разпространяване на лъжовна или излагаща информация в интернет по адрес на жертвата.
- **Имуществено насилие** е налице и при злоупотребата с власт и пари. Имуществено насилие съществува когато някой лишава жертвата от възможността да се разпорежда с парите си. Някои традиции поставят жената в пряка зависимост от мъжа, ограничават възможността ѝ да се труди и да получава заплата, като това може да доведе до имуществено насилие от страна на онзи в семейството, които разполага със семейните финанси като не разрешава на жертвата да работи, не ѝ дава пари, за да покрие нуждите си и прави оцеляването ѝ зависимо от него.

IV. Как да разпознаем насилието?

Необходимо е да знаем, че насилието има различни форми – понякога то е причиняване на физическа болка и се изразява в това да те ударят, блъснат, ритат, скубят, щипят. Друг път е психическо. Това означава да те обиждат, подценяват, да ти се подиграват, заплашват и обвиняват, или унижават. Психическото и емоционалното насилие понякога се разпознават много трудно. Обаче травмите от тях често са също толкова тежки за психиката, колкото тези от физическото насилие. Домашно насилие е още и ако някой от твоето семейство докосва интимните ти части, кара те да се събличаш пред камера или фотоапарат и да позираш, както и всяка нежелана сексуална интимност. Тогава говорим за сексуално насилие. Важно е да разбираме, че negliжирането също е форма на домашно насилие. За negliжиране говорим, когато близките ти не се грижат за основните ти нужди – напр. от хранене, лекарства, дрехи. Съществува и икономическо насилие, при което насилникът не разрешава на жертвата да работи, принуждава я да го моли за пари, отпуска ѝ ограничена парична сума, за която впоследствие иска подробен отчет. Принудата също е вид насилие. Примери за принуда са да извършиш нещо против волята ти, защото те заплашват, че ще бъдеш изоставен, че насилникът ще се самоубие заради теб, къса или чупи твои вещи, играе си с оръжия в твое присъствие или те заплашва с убийство.

Тъй като сериозното мнозинство жертви на домашно насилие са жени, на мисълта, че мъжете също могат да бъдат жертви на домашно насилие, почти не се обръщаше внимание. При разпознаването му основна роля играят психологическите аспекти на отношенията. Основни трудности се срещат вследствие на това, че наложените полови стереотипи възпират голяма част от мъжете да признаят, че са жертви на каквато и да е форма на насилие от страна на жена.

Подчертаваме, че видимите следи от физическо насилие във всички случаи и независимо от пола се възприемат като недвусмислен знак за сериозен проблем, на който е препоръчително да се обърне внимание незабавно. Други основни характеристики, които по данни на полицията могат да се възприемат като знак за преживявано домашно насилие от страна на дадено лице, са описани по-долу.

Мълчанието относно преживяното е изключително разпространено, като се полагат сериозни усилия от страна на жертвата да прикрие всякакви белези за случилото се. Често пъти нанесените травми водят до повишено чувство за вина, вменено от насилника, както и загуба на вяра в собствените сили. В допълнение у жертвата се предизвиква и чувството за малоценност, изразено в идеята, че „ако стана по-добра, няма да предизвикам насилие срещу себе си и то ще спре завинаги“.

В някои случаи се наблюдава и силно усещане за зависимост от насилника и чувството за безнадеждност. Жертвата често се чувства практически „парализирана“ и объркана. Всичко това се отразява силно негативно на жертвата и на отношенията ѝ с другите. Възниква недоверие в останалите хора, макар те да не са виновни. Недоверието в другите често може да бъде разпознато посредством фрази като:

- „Всички са еднакви, причиняват единствено болка“;
- „Дори да си намеря друг, поведението му ще е абсолютно същото“;
- „Сама съм си виновна, никой не може да ми помогне“.

Домашното насилие често може да бъде и под формата на забрана за излизане с приятели, познати, силно ревниво отношение, неуважение. То обикновено е съпроводено и от неудобство или истински страх от реакцията на партньора при получаване на съобщения, обаждания и всякакво друго общуване с други мъже/жени чрез социалните мрежи. Нерядко насилието може да бъде и под формата на подигравателно отношение и злепоставяне на партньора пред трети лица, както и посредством заплахи за убийство / самоубийство ако лицето не се подчини на определено поведение.

V. Как да реагирам в случай на насилие?

Кои са първите мерки, които да предприема?

Всеки човек има право на закрила. Ако някой упражнява насилие върху мен, трябва незабавно да споделя за това, което ми се случва. Споделянето е първата, най-трудна и най-важна крачка. Мога да споделя с близък човек, на когото имам доверие – напр. родител, роднина, приятел, учител, училищен психолог. Мога да подготвя място, на което да отида в случай на опасност – при приятели или роднини. Подготовката може да се състои в носенето на резервни дрехи, необходими лекарства, важни документи и други. Ако ситуацията е критична, напуснете дома си незабавно, дори да не сте успели да вземете със себе си необходимите вещи. Когато напускате дома си, направете всичко възможно да вземете децата със себе си.

На кого да се обадя и кого да информирам за случай на насилие?

Мога да се обърна веднага към полицията и да сигнализирам за насилието. Ако съм преминал през случай на физическо или сексуално насилие, трябва да се срещна с лекар, който да установи какво ми се е случило и да ми помогне. Както полицията, така и съда може да ме защити от насилника. За да се прекрати домашното насилие е необходимо да се подаде молба до съда за защита от

Проект VGJUSTICE-4.002-0001 „Партньорство с кауза“ се реализира от Сдружение „Център Динамика“ - Русе в партньорство с Клуб „Отворено общество“ - Русе и Областна администрация - Русе с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2014-2021.

домашно насилие. Тази молба се подава в срок до 1 месец от случая на насилие (боя, сексуалното посегателство, тежките обиди и т.н.), след което започва дело за защита от домашно насилие. По време на делото е възможно съдията да определи предварителни мерки за закрила, с които да се избегне възможността отново да преживея домашно насилие.

За територията на гр. Русе е открита също така **телефонна линия: 082/82 67 70, на която може да получите подкрепа.**

За обаждания от цяла България: **0800-186-76 (безплатна 24-часова гореща телефонна линия за пострадали от домашно насилие)**

За спешни случаи може да потърсите помощ на телефон 112.

Какво се случва след като съм споделил за случай на домашно насилие?

Една от мерките за закрила е временно да ми се определи място за пребиваване, което да е сигурно. Подобни места са кризисните центрове и е добре да проуча най-близките такива до мястото, което живея. Редом с тях винаги може да бъде потърсена помощ от медицинско заведение или полицията.

Ако съм навършил(а) 14 години, мога и сам(а) да подам молба до съда за закрила от насилие. Ако не съм навършил 14 години или пък съм ги навършил(а), но не

се чувствам комфортно сам да пиша до съда, молбата за защита от домашно насилие може да бъде подадена от следните институции и лица:

- директора на Дирекция „Социално подпомагане“;
- родител;
- брат или сестра, които са навършили 18 години;
- баба и дядо.

Най-важното, което съдията трябва да направи, е да вземе най-доброто решение за мен, с оглед **най-добрите ми интереси**. За да се случи това, съдията трябва да вземе под внимание следните въпроси:

- всичко, което съм преживял;
- моята възраст, зрялост, пол и други важни за мен обстоятелства (специални потребности, занимания, таланти и т.н.);
- моите желания и чувства;
- какви са моите нужди;
- какво ще се случи с мен, ако ситуацията ми се промени, например ако трябва да отида да живея в друг град, с другия си родител, за определен период от време;
- какви са способностите и възможностите на родителите да се грижат за мен;
- всякаква друга информация, която ще помогне на съдията да се запознае с личната ми история и с нуждите ми, и да вземе най-доброто за мен решение.

Когато съдът установи, че някой от моето семейство е извършил някаква форма на домашно насилие върху мен, съдът издава заповед за защита от домашно насилие. С тази заповед съдията може да предприеме различни мерки – вкл. да задължи насилника да спре да извършва домашно насилие; да изведе насилника от жилището, в което живеем заедно; да ме настави временно да живея в кризисен

център и много други. Съдът може да изпрати насилника в затвора при определени тежки случаи на насилие. Съдът може да ми определи престой в болница, за да оздравея напълно от преживяното, или в кризисен център, в който да се чувствам в безопасност. Може и да ме включи в специална програма, по която различни специалисти (социални работници, психолози, терапевти) да ми помогнат заедно да се почувствам по-добре и да се възстановя напълно след преживяното.

VI. Как съдът може да помогне в случай на домашно насилие?

Ако Вие или Ваши близки сте станали жертва на домашно насилие, имате правото да потърсите **съдействие от съда по постоянния или настоящия адрес на пострадалото лице**, като подадете молба. Съдебната подкрепа се дава под формата на **мерки за защита**, които се налагат на извършителя със **Заповед, която е задължителна в своята цялост**.

Молбата може да се подаде:

- ✓ Лично от пострадалото лице, ако е навършило 14-годишна възраст;
- ✓ От родители, деца, братя, сестри на пострадалия;
- ✓ От настойник, попечител или дирекция „Социално подпомагане“ в определени случаи.

Молбата за защита от домашно насилие **трябва да се подаде в районния съд по постоянния или настоящия адрес на пострадалото лице** в 2 екземпляра (един за съда и един за извършителя). Имайте предвид, че срокът за подаване на Молбата е **едномесечен от извършеното домашно насилие**.

Молбата трябва да:

- бъде написана на български език;
- съдържа трите имена на пострадалото лице и извършителя;
- посочва връзката между пострадалото лице и извършителя (съпрузи, роднини, фактическо съжителство);
- описва ясно и подробно конкретния акт на домашно насилие/случката, в това число и датата, часа и мястото на осъществяването ѝ;
- съдържа искане за налагането на мерките за защита от домашно насилие;
- бъде подписана.

Как протича съдебното дело?

За да се постави начало на съдебното производство трябва да се подаде **Молба за защита от домашно насилие до районния съд по своя постоянен или настоящ адрес на пострадалия**. В Молбата трябва да бъде подробно описано какво, кога и къде се е случило и да се поиска съдът да наложи подходящите мерки за защита. Към Молбата трябва да се представи и **Декларация за извършено насилие**, в която се описват подробно конкретните актове на домашно насилие, датата, часът и мястото на извършването им. Съдът може да издаде Заповед за защита от домашно насилие единствено на основание

представена Молба и такава Декларация, без необходимост от допълнителни доказателства.

Добре е също така да бъдат предварително подготвени също така и всички документи от медицински лица, психолози; протоколи от служители на МВР, Дирекция „Социално подпомагане“ и др., които потвърждават извършеното домашно насилие и могат да послужат като доказателства пред съда. Говорете предварително с лицата, които са видели или на които сте разказали за случилото се и дали може да дойдат в съда да разкажат като свидетели наблюдаваното от тях.

Съдът се произнася с решение след като събере всички доказателства в едно или няколко **открити заседания**. Няма ограничение относно присъстващите на делото лица. Самото съдебно решение се постановява в 1-месечен срок след последното открито заседание и се връчва на страните на указания от тях адрес.

При уважаване на молбата съдът издава заповед за защита, в която да са включени **мерките за защита**, срока и условията, при които се налагат срещу извършителя. **Решението на съда е задължително в своята цялост** и извършителя не може да се отклонява от него и да проявява своеволия относно изпълнението му.

Когато молбата съдържа данни за **пряка, непосредствена или последваща опасност за живота или здравето на пострадалото лице**, районният съд в закрито заседание без призоваване на страните издава **заповед за незабавна защита в срок до 24 часа от получаването на молбата, която ще бъде в сила за срока на съдебното производство**.

Съдебното решение може да се обжалва пред окръжния съд в 7-дневен срок от връчването му.

Какви мерки за защита може да наложи съда?

С Молбата се иска налагането на една или повече от предвидените мерки по Закона за защита от домашното насилие за срок от максимум 18 месеца, като мерките са следните:

- ✓ Задължаване на извършителя да се въздържа от извършване на домашно насилие;
- ✓ Отстраняване на извършителя от обитаваното общо жилище за срока, определен от съда;
- ✓ Забрана за приближаване до пострадалото лице, жилището, местоработата и местата за социални контакти и отдих на пострадалото лице при условия и срок, определени от съда;
- ✓ Временно настаняване на децата при пострадалото лице или при родителя, който не е извършил насилието;
- ✓ Задължение за насилника да посещава специализирани програми.

На извършителя на насилието се налага глоба в размер от 200 до 1000 лв.

Изпълнение на Заповедта за защита от домашно насилие

Полицейските органи следят за изпълнението на Заповедта за защита от домашно насилие. При настъпила опасност за живота и здравето на пострадалото лице и нарушаване на постановеното в Заповедта, следва да се обърнете незабавно към органите на МВР. Носете в себе си хартиено или

Проект BGJUSTICE-4.002-0001 „Партньорство с кауза“ се реализира от Сдружение „Център Динамика“ - Русе в партньорство с Клуб „Отворено общество“ - Русе и Областна администрация - Русе с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2014-2021.

електронно копие от издадената Заповед за защита от домашно насилие или от съдебното решение за издаването ѝ.

VI. Кои места са сигурни?

- Как да разпозная дали едно място е сигурно?

Едно място е сигурно, когато там съм изслушван, подкрепян, получавам внимание и грижи, не попадам в ситуации на насилие като описаните по-горе.

Ако мястото е сигурно, там не съм каран да правя нищо негативно за мен „на сила“.

- Кои сигурни места разпознавам?

Сигурно място е моят дом, когато в него няма случаи на домашно насилие; сигурно място е училището; сигурни места са също полицейското управление, кризисният център за закрила от домашно насилие, кабинетът на психолога, болницата. Важно е да помня, че има много хора, към които мога да се обърна в случай на насилие. Те са там, за да ми помогнат да се справя с всичко, да се възстановя от нанесената ми травма и да заживея нормално и пълноценно.

VII. Какво да предприема ако съм свидетел или ми е известно за осъществено насилие, основано на пола?

Отново обръщаме внимание че насилието, основано на пола е всяко действие, причиняващо физическо, сексуално, емоционално или психическо страдание или икономическа вреда/зависимост, насочено срещу дадено лице, поради неговия пол, полова идентичност или полово изразяване.

То може да се извърши пряко или косвено. Най-често косвеното насилие, основано на пола, се осъществява чрез действия, насочени към децата на дадена жена или мъж. Крайната цел не са самите децата, които са пряката жертва, а техният родител, който по този начин бива манипулиран, увреждан психически и принуждаван да извършва или да се въздържа от действия, противоречащи на волята му/й. Според експертът по насилие, основано на пола Соня Вакаро, косвено е „насилието срещу майката, извършвано върху дъщерите и синовете с намерението тя да бъде наранена чрез трето лице“.

Друга форма на косвено насилие спрямо родител представлява манипулацията на децата чрез неверни твърдения и клевети, изречени с цел негативно настройване срещу другия родител. Всички тези действия целят да се постигне контрол върху поведението чрез изнудване. Често се среща в ситуации, в които отношенията между двама души се прекратяват по инициатива на една от страните, която иска да изгради нов живот.

В практиката на съдилищата в България също така е установено т. нар. „домашно насилие чрез бездействие“. Това понятие най-общо обхваща:

- Противозаконно лишаване от свобода;
- Липса на активно поведение, довела до причиняване на вреди на жертвата на домашно насилие от друго лице;
- Липса на активно поведение за насърчаване към определени действия

Като основен пример може да бъде дадено неполагането на необходимата грижа за лечение, предписано от лекар, или липса на реакция спрямо системен тормоз върху детето от страна на друго лице.

В тази връзка са налице различни действия, които може да предприеме всяко лице, свидетел на подобни прояви, или което има информация, че такива се осъществяват.

Тук напомняме, че съгласно закона, производство по издаване на заповед за защита освен от пострадалото лице, може да бъде образувано и по молба на:

- брат, сестра или лице, което е в родство по права линия с пострадалото лице (т.е. баба, дядо, внук, внучка);
- настойника или попечителя на пострадалото лице;
- директора на дирекция „Социално подпомагане“, когато пострадалото лице е непълнолетно, поставено е под запрещение или е с увреждания.

В случай, че като свидетели на прояви на насилие попадаме в някоя от тези категории, естествено е да пожелаем да се възползваме от възможността, предоставена ни от закона. Въпреки това, изключително важно е преди да се предприемат действия в тази насока, да се вземат предвид всички обстоятелства, които са ни известни.

Не трябва да забравяме също, че дори и да нямаме законово право лично да подадем молба за издаване на заповед за закрила, има как да окажем съдействие на жертва на насилие, основано на пола. По-долу са описани основните начини да бъдем полезни на човек, станал жертва на домашно насилие според специалистите в Главна дирекция „Национална полиция“. Също така са добавени и примерни фрази, които могат да бъдат използвани в рамките на разговор с жертвата.

1. Да бъдем разбиращи:

- Да изслушваме, без да осъждаме жертвата. Да ѝ покажем, че сме до нея и ѝ вярваме;
- Да ѝ покажем, че възприемаме нейните чувства за разумни и нормални;
- Да дадем време на жертвата да вземе собствени решения, без да оказваме натиск да се върне при партньора си и да полага усилия да поправи отношенията си

Проект BGJUSTICE-4.002-0001 „Партньорство с кауза“ се реализира от Сдружение „Център Динамика“ - Русе в партньорство с Клуб „Отворено общество“ - Русе и Областна администрация - Русе с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2014-2021.

с него. Да не я притискаме да взема бързи решения;

- Да изслушваме нейната история за емоционалната страна на връзката с партньора. Да не я критикуваме за това, че живее с насилник. Да се опитаме да ѝ обясним, че за нас нейното благосъстояние е важно, и че ако не бъдат взети някакви мерки, насилието в двойката ще прогресира;
- Да ѝ помогнем да наблегне на позитивното в това, което се случва. Не трябва да ѝ казваме, че е длъжна да седи при партньора си заради децата, а напротив. Важно е да разясним, че за детето/децата такава среда означава множество травми. Трябва да я поздравим за смелостта и куража да говори за тези проблеми. Това показва, че тя усеща средата си като вредна и неподходяща както за собственото ѝ психично здраве, така и за нормалното израстване на детето/децата. Фактът, че тя споделя какво е преживяла означава, че извървява първите стъпки към осигуряване на по-добър живот за себе си и за децата;
- Изключително важно е да проявим уважение към потребността ѝ да запазим казаното от нея в тайна, ако тя ни помоли за това. В същото време можем да ѝ предоставим възможно най-ясно насоки за това какви стъпки може да предприеме, в момента в който се реши на това.
- Да ѝ помогнем да се свърже със служби и организации, които подкрепят хора, жертви на насилие:

- Проучете какви организации за подпомагане на жертви на насилие са на разположение в града или региона, в който живеете. Разкажете за тях в подходящ момент. Съобразете се с потребностите на човека и се информирайте кои организации могат да се погрижат и за децата, ако има такива;
- В случай, че ситуацията е на психологическо или физическо насилие, убедете жертвата да потърси помощ от полицията и да подаде молба при първа

Проект BGJUSTICE-4.002-0001 „Партньорство с кауза“ се реализира от Сдружение „Център Динамика“ - Русе в партньорство с Клуб „Отворено общество“ - Русе и Областна администрация - Русе с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2014-2021.

ВЪЗМОЖНОСТ.

2. Какво бихме могли да й кажем?

- Изразявайте кратки и ясни послания в хода на диалог, който провеждате по темата:
- Насилието винаги е неприемливо и никога няма основателно извинение за него. Примерна фраза: „Това, което споделяш/сподели, не е нормално поведение. Нищо не може да оправдае такава реакция.“
- Сигурността на жената и на децата е от първостепенно значение.

Примерна фраза: „Важно е вие с детето/децата да се чувствате защитени“;

- Жертвата не е причина за насилието. Отговорност за това носи единствено партньорът, който го извършва.

Примерна фраза: „Всеки отговаря за собствените си действия и ти не си виновна за това, което ти е причинено. Не се поддавай на опитите да ти бъде вменена вина“.

- Жертвата няма да успее да промени нито насилника, нито неговото поведение.

Примерна фраза: „За съжаление мисля, че той/тя няма да се промени, каквото и да се опиташ да направиш. Моля те недей да рискуваш.“

- Извиненията и големите обещания няма да прекратят насилието.

Примерна фраза: „Имай предвид, че след като се е случило, не можеш да си сигурен/сигурна, че няма да се случи отново.“

- Жертвата не е сама с проблема си.

Примерна фраза: „Ние те обичаме и искаме да знаеш, че те подкрепяме изцяло. Винаги можеш да разчиташ на мен/нас“.

- Причиненото насилие не е загуба на контрол. Това е поведение, с което хората си служат, за да контролират и притискат другите.

Примерна фраза: „Това, което ти причинява, не е моментна загуба на контрол. По този начин те манипулира като всява страх.“

- Насилието носи травматични последствия за децата.

Примерна фраза: „Моля те помисли за детето/децата! Това, на което стават свидетели, ги наранява много силно и оставя трайни травми върху психиката им“.

Проект BGJUSTICE-4.002-0001 „Партньорство с кауза“ се реализира от Сдружение „Център Динамика“ - Русе в партньорство с Клуб „Отворено общество“ - Русе и Областна администрация - Русе с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2014-2021.

В допълнение, винаги е добра идея да се обръщаме към специализирани центрове, поддържани от НПО, чиито дейности са насочени към тези проблеми, или техни представители, които предоставят консултации и могат да Ви насочат какво да предприемете в конкретна ситуация.

VIII. Насилието е и дискриминация

От голямо значение за цялостната битка с домашното насилие е и отношението към него в обществото. За съжаление широко разпространено е виждането, че темата за насилието в семейството е табу. Когато бъде повдигната, често се стига до вменияване на чувство за вина у жертвата. Дори и доброжелателно и несъзнателно, хората от обкръжението на жертвата ѝ намекуват, че тя е виновна за случилото се. Набляга се на грешното разбиране, че поведението на партньора на жертвата е изцяло рационално и реакционно, т.е. винаги е провокирано от

нещо, което тя е казала или направила. Особено силно застъпено е усещането, че ако не си се справил с някаква ситуация, то това е срамно. Съответно когато жертвата на насилие говори за случилото се, това често се възприема като слабост, неспособност и/или оплакване от нещо, за което „не се говори пред хората, тъй като ще се изложим пред другите“. Това води и до силното утвърждение в мисълта на жертвата, че тя предизвиква това насилие, дори и само поради съществуването си. В същото време околните разглеждат жертвата като „избрала“ насилника си за партньор, „избрала“ да продължи съвместния им живот и най-вече – „избрала“ да не предприеме мерки и да не подаде сигнал. Така, дори и неусетно, границите между насилие и дискриминация се размиват. Всички емоции, свързани с такива проблеми, са изключително тежки за възрастни хора, но за децата биха могли да бъдат пагубни- от една страна заради травмата, нанесена от възрастните, и от друга – заради последствията от нея, изразени в училищната среда.

Как тогава на практика да съдействаме за насаждането на обществена нетърпимост към домашното насилие?

Не бива да забравяме, че що се отнася до деца, жертви на домашно насилие, ролята на учителите е от изключително значение. Всяко дете трябва да бъде окуражавано от тях да споделя случаи на насилие, на които е било свидетел, или в които е било жертва. В същото време учителят следи и за това споделените от детето обстоятелства да не се превърнат в причина то да бъде подложено на тормоз от останалите ученици, или да бъде дискриминирано. По този начин у децата се изгражда представата за училището като за сигурно място, на което последните се чувстват подкрепяни и разбирани. На територията на страната са

проведени обучения на учители в тази насока, включително и за разпознаване на

Проект BGJUSTICE-4.002-0001 „Партньорство с кауза“ се реализира от Сдружение „Център Динамика“ - Русе в партньорство с Клуб „Отворено общество“ - Русе и Областна администрация - Русе с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2014-2021.

признаци за домашно насилие у ученици, които по някаква причина не желаят да споделят своите проблеми.

Когато става въпрос за възрастни, особено важно е да преодолеем разбирането, че „жените трябва да се подчиняват на съпрузите си и да търпят насилие за доброто на семейството“. Европейската комисия заяви, че „насилието над жените се разбира като нарушаване на правата на човека и като форма на дискриминация срещу жените, включително всички актове на насилие, основано на пола, които водят или е вероятно да доведат до физическа, сексуална или психологическа вреда или страдание на жени“.

Комитетът за премахване на дискриминацията спрямо жените към ООН също разпознава насилието над жени като „форма на дискриминация, насочена към жената“. Това е така основно поради факта, че този проблем засяга жените в пъти повече, отколкото мъжете, а също защото насилието пряко възпрепятства способността на жените да упражняват на практика права и свободи, основани на равнопоставеността с мъжете.

От 2015 г. в публичната администрация в страната е въведена длъжността Координатор по равнопоставеност на жените и мъжете. Опитът на тези експерти във връзка с прояви на дискриминация може да бъде от голяма полза и за жертвите на домашно насилие. Това е от особена важност на местно ниво, защото биха могли да бъдат приложени и познания относно характерни за регионалния менталитет черти. С изтъкването на елемента дискриминация може да бъде постигнато по-широко разпознаване сред обществото на това колко неприемливи са всички форми на домашно насилие.

Проект "Партньорство с кауза", реализиран финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2014-2021.

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Програма „Правосъдие“ на Норвежкия финансов механизъм 2014-2021. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Сдружение „Клуб „Отворено общество“- Русе“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.